

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Iurie Bejenaru,
Maria Ghervas,

cu participarea:
procurorului Sergiu Crijanovschi,
avocatului Ion Căpățînă,

a judecat, în ședință publică, cererea de revizuire împotriva încheierii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 martie 2006, declarată de petiționarul

Sobieski-Camerzan Gheorghe,
XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX.

Termenul de examinare,
instanța de recurs: 26.11.2018 – 04.12.2018.

Procedura de citare legal îndeplinită.

Procurorul s-a pronunțat pentru admiterea cererii de revizuire.

Avocatul a solicitat admiterea acesteia.

Sobieski-Camerzan G. a depus cerere privind examinarea cauzei lipsa sa.

Asupra cererii de revizuire, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. La 27 aprilie 2005, Sobieski-Camerzan G. a depus o plângere la Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, solicitând anularea rezoluției de neîncepere a urmăririi penale adoptată de Procuratura mun. Chișinău pe 15.04.2005 și dispunerea începerii urmăririi penale împotriva polițiștilor, care la 01.07.2004 i-au ridicat legitimația de avocat, cheile de la safeu și de la încăpere, au percheziționat și sigilat biroul său din str. V. Alecsandri 44, mun. Chișinău, obligarea procurorului și MAI al Republicii Moldova să lichideze încălcările comise, prin restituirea urgentă a încăperii biroului și lucrurilor ridicate, pentru a-și continua activitatea profesională.

El a invocat că la 15.12.2004, Procuratura mun. Chișinău a adoptat o rezoluție de neîncepere a urmăririi penale în privința unui grup de polițiști din cadrul MAI și CPs Centru, care la 01.07.2004, prin aplicarea violenței, fără permisiunea judecătorului de instrucție, au percheziționat și sigilat încăperea biroului său, situat în str. V. Alecsandri 44, mun. Chișinău, ridicându-i legitimația de avocat și amenințându-l cu crearea unor probleme mari pe viitor.

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani din 02.02.2004, a fost anulată rezoluția de neîncepere a urmăririi penale, fiind dispusă efectuarea unui control suplimentar. Prin rezoluția din 15.04.2005, adoptată în urma controlului suplimentar, s-a decis de a nu începe urmărirea penală împotriva polițiștilor din lipsa elementelor infracțiunii.

Or, rezoluția adoptată este ilegală, iar polițiștii au acționat în lipsa permisiunii judecătorului de instrucție, contrar prevederilor art. 118, 125, 128 Cod de procedură penală.

Mai mult, în situația în care au apărut litigii în privința imobilului în care era situat biroul lui, ele urmau a fi rezolvate pe cale amiabilă sau în instanța de judecată, conform legislației în vigoare, dar nu cu aplicarea forței.

2. Prin încheierea din 29 august 2005, judecătorul de instrucție al Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău a dispus: *„Plângerea lui Sobieski-Camerzan Gheorghe privind anularea rezoluției de neîncepere a urmăririi penale din 15.04.2005 se respinge, ca neîntemeiată.*

Cerințele petiționarului Sobieski-Camerzan Gheorghe privind dispunerea urmăririi penale și obligarea procurorului și MAI să elibereze încăperea biroului de avocați din str. V. Alecsandri 44, mun. Chișinău și cerințele petiționarilor Cebotar Mihail și Șarbei Nicolae privind declararea nelegitimă a acțiunilor polițiștilor, obligarea MAI al RM de eliberare a încăperii biroului de avocați „Sobieski-Camerzan” și dispunerea pornirii unui proces penal împotriva lui Chiriakov A. se resping, ca fiind inadmisibile ”.

Instanța a reținut că art. 313 Cod de procedură penală prevede expres actele și acțiunile organului de urmărire penală care pot fi atacate la judecătorul de instrucție, iar, potrivit legii, judecata nu poate dispune începerea urmăririi penale care ține exclusiv de competența organului de urmărire penală și a procurorului, în conformitate cu prevederile art. 274 Cod de procedură penală, persoanele cointeresate având dreptul că se adreseze organului de urmărire penală, procurorului cu plângere de pornire a procesului penal, iar în cazul emiterii rezoluției de neîncepere a urmăririi penale, să o atace la judecătorul de instrucție.

3. La 24 octombrie 2005, Sobieski-Camerzan Gheorghe a depus un recurs în anulare, solicitând casarea acestei încheieri și dispunerea rejudecării cauzei de către judecătorul de instrucție competent.

Revizuentul a invocat că încheierea conține aberații, incompatibile cu știința dreptului.

4. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 13 decembrie 2005, recursul în anulare a fost admis, casată încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 29.08.2005 și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de fond.

Instanța de recurs a reținut că potrivit încheierii contestate, angajații poliției au intervenit în activitatea biroului de avocați, precum și au luat unele acte.

Judecătorul de instrucție, potrivit art. 313 alin. (1) pct. 1)-3), (5) Cod de procedură penală, urma să analizeze acțiunile polițiștilor în coroborare cu ansamblul prevederilor legale în asemenea situații, și anume care era necesitatea intervenției angajaților poliției la ridicarea anumitor acte din biroul avocaților, care se bucură de anumită imunitate, care a fost temeiul legal al acestora de a interveni în activitatea biroului de avocați, dacă aceștia au fost în drept să contribuie la vreo executare a unei acțiuni civile sau au acționat din inițiativă proprie, dacă lipsa temeiurilor invocate au afectat sau nu drepturile și libertățile constituționale ale persoanei în acest caz.

Or, încheierea adoptată nu conține o motivare legală, urmând a fi casată cu remiterea la rejudecare, care se va desfășura cu citarea legală a părților, în vederea respectării dreptului la apărare, cu individualizarea acțiunilor colaboratorilor de poliție, cercetarea motivelor din care au acționat și a temeiurilor legale de a interveni în activitatea biroului de avocați, cu adoptarea unei concluzii legale și motivate asupra problemelor de drept, în conformitate cu prevederile art. 313 Cod de procedură penală.

5. Prin încheierea din 16 martie 2006, judecătorul de instrucție al Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău a dispus: „*A respinge plângerea lui Sobieski-Camerzan Gheorghe ca neîntemeiată. A refuza în anularea rezoluției de neîncepere a urmăririi penale din 15.04.2005, adoptată de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Ruslan Dodica, considerând-o legală și întemeiată*”.

Instanța a constatat că procurorul, primind spre examinare plângerea petiționarului, a întreprins toate acțiunile posibile în vederea verificării faptului violării domiciliului acestuia, cu respectarea prevederilor art. 19 Cod de procedură penală – accesul liber la justiție, și art. 254 Cod de procedură penală care prevede obligația organului de urmărire penală să întreprindă toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului și a emis o rezoluție legală, bazată pe circumstanțe stabilite în procesul cercetării efectuate.

6. La 19 septembrie 2018, Sobieski-Camerzan G. a depus o cerere de revizuire, în care solicită casarea încheierii nominalizate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța competentă.

Revizuentul a invocat că prin hotărârea din 13 februarie 2018, CtEDO a constatat încălcarea drepturilor sale, pe cauza respectivă.

Până în prezent, suportă prejudicii enorme or, la moment, membrii Sindicatului Colaboratorilor Organelor de Forță ocupă ilegal bunul lui imobil din str. V. Alecsandri 44, mun. Chișinău.

Mai mult, i se interzice să se folosească de bunul imobil nestingherit și să se ocupe cu reparația capitală, fiind amenințat cu răfuială fizică și fabricarea repetată abuzivă a dosarelor penale.

7. Judecând cererea de revizuire în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal, concluzionează că aceasta urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Potrivit art. 464¹ alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau a libertăților fundamentale ale omului pot fi supuse revizuirii dacă, cel puțin una dintre consecințele grave ale încălcării Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la aceasta, continuă să se producă și nu poate fi remediată decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

În sensul vizat se atestă că, prin hotărârea din 13 februarie 2018, CtEDO a statuat că la 12.07.2004, Sobieski-Camerzan G. a depus o plângere la autoritățile statului pentru a denunța acțiunile colaboratorilor de poliție. Prin ordonanța din 15.04.2005, Procuratura mun. Chișinău a dispus neînceperea urmăririi penale, pe motiv că nu au fost întrunite elementele componente de infracțiune. În urma cererii de recurs a reclamantului, Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău a menținut ordonanța de neîncepere a urmăririi penale prin încheierea irevocabilă din 29.08.2005. Reclamantul a depus un recurs în anulare împotriva acestei încheieri. Prin decizia irevocabilă din 13.12.2005, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul, motivând că instanțele inferioare nu au elucidat temeiul juridic exact al intervenției litigioase a poliției în acest caz. Prin încheierea definitivă din 16.03.2006, Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău a menținut din nou ordonanța procuraturii de neîncepere a urmăririi penale. Instanța a omis să ofere un răspuns la întrebarea ridicată de Curtea Supremă de Justiție.

La 16.01.2005, reclamantul a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Afacerilor Interne, revendicând dreptul său de proprietate asupra bunurilor litigioase. Invocând prevederile art. 8 din Convenție, el a solicitat, de asemenea, repararea prejudiciului material și moral pe care l-ar fi suferit ca urmare a acțiunilor colaboratorilor de poliție. La 25.03.2005, Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău a respins acțiunea pe motiv că reclamantul nu prezentase niciun act care să ateste dreptul său de proprietate sau de posesie asupra încăperilor. Această hotărâre a fost menținută de Curtea de Apel Chișinău la 02.06.2005 și de Curtea Supremă de Justiție la 10.08.2005. Ulterior, au urmat o serie de proceduri civile și administrative împotriva reclamantului, din partea Ministerului Afacerilor Interne și a Consiliului Municipal Chișinău întru determinarea proprietarului bunurilor în litigiu. În final, instanțele de judecată au decis că dreptul de proprietate aparține autorităților publice locale din municipiul Chișinău. Totodată, ele au stabilit că evacuarea reclamantului din încăperile în litigiu a fost efectuată cu încălcarea flagrantă a prevederilor legale, potrivit cărora apărarea drepturilor civile încălcate urma să fie realizată pe cale judiciară.

Curtea nu a constatat nici un motiv să se îndepărteze de la poziția concordantă a părților, potrivit căreia ingerința în drepturile reclamantului în temeiul art. 8 din Convenție nu a fost prevăzută de lege, în consecință, având loc o violare a art. 8 din Convenție ca urmare a sigilării în mod ilegal a birourilor reclamantului.

Pe lângă aceasta, având în vedere constatarea încălcării art. 8 din Convenție, Curtea nu a putut decât să conchidă caracterul „credibil” al capătului de plângere în temeiul art. 13 precitat. La fel, ea a considerat că reclamantul a avut dreptul la o

cale de recurs internă efectivă în sensul acestei dispoziții pentru a-și susține plângerea în temeiul art. 8 din Convenție. Cu toate acestea, Curtea a considerat că plângerea penală a reclamantului a fost respinsă și că acțiunea civilă a reclamantului împotriva statului privind repararea prejudiciilor a fost respinsă ca neîntemeiată. De asemenea, a constatat că reclamantul nu a putut beneficia de recursul intern sugerat de Guvern. Prin urmare, Curtea a concluzionat că nu a existat o cale de recurs efectivă pe care reclamantul ar fi putut să o exercite pentru a-și susține plângerea sus-menționată. Astfel, Curtea a constatat că a avut loc o violare a art. 13 din Convenție, coroborat cu art. 8.

Totodată, reclamantul s-a plâns de sechestrarea bunurilor sale imobile, potrivit lui în mod arbitrar, precum și de imposibilitatea recuperării acestora. Guvernul a contestat această teză.

Curtea a notat că este incontestabil faptul că bunurile mobile care aparțineau reclamantului se aflau în încăperile sigilate. Din acest considerent, a apreciat că a fost adusă atingere bunurilor reclamantului și că această ingerință se analizează în reglementarea folosirii bunurilor în sensul celui de al doilea paragraf al art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (a se vedea de exemplu, *Bosphorus Hava Yollari Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi v. Irlanda [MC]*, nr. 45036/98, §§ 140 și 142, CEDO 2005 VI). Reiterând că această dispoziție impune, în primul rând, ca orice ingerință din partea autorităților publice în exercitarea dreptului la respectarea bunurilor să fie legală (*Centro Europa 7 Srl și Di Stefano v. Italia [MC]*, nr. 38433/09, § 187, CEDO 2012). Având în vedere materialele cauzei, precum și constatarea de mai sus în temeiul art. 8 din Convenție, Curtea a considerat că ingerința în drepturile reclamantului garantate de art. 1 din Protocolul nr. 1 nu a avut niciun temei juridic. În consecință, a fost încălcată această prevedere.

Curtea a concluzionat că reclamantul a suferit prejudicii materiale și morale ca urmare a sigilării cabinetului și a bunurilor sale mobile din interiorul acestuia, acordându-i suma de 7000 euro, cu titlu de prejudiciu material și moral.

La fel, Curtea a declarat admisibil capătul de cerere formulat în temeiul art. 8 din Convenție, coroborat cu art. 13, în ceea ce privește sigilarea biroului reclamantului și a art. 1 din Protocolul nr. 1, în ceea ce privește sechestrul asupra bunurilor mobile ale reclamantului.

Curtea a declarat că a avut loc o violare a art. 8 din Convenție, a art. 13 coroborat cu art. 8 din Convenție, cât și a art. 1 din Protocolul 1 din Convenție.

Curtea a decis că, statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni, suma de 7000 euro, plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de prejudiciu material și moral, și suma de 2000 euro, plus orice taxă care poate fi percepută față de reclamant, cu titlu de costuri și cheltuieli, care urmează să fie convertite în moneda statului pârât, la rata aplicabilă la data executării.

În circumstanțele enunțate supra, se atestă că, prin hotărârea din 13 februarie 2018, CtEDO a constatat în speță încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale lui Sobieski-Camerzan G., iar consecințele grave ale încălcării Convenției, în virtutea circumstanțelor invocate de revizuent și reproduse la pct. 6. din prezenta decizie, continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate (pct. 4. - 6. din decizie).

Conform art. 464¹ alin. (11) pct. 1), 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, dacă constată că cererea de revizuire este întemeiată, instanța desființează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, dat fiind că încheierea atacată este afectată de erori de drept în aspectul invocat de recurent, dar care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, deoarece plângerea urmează a fi examinată potrivit procedurii prevăzute în art. 313 Cod de procedură penală, se impune soluția admiterii cererii de revizuire, desființării încheierii contestate și dispunerii rejudecării cauzei în aceeași instanță de judecată, de către un alt judecător de instrucție.

La rejudecarea cauzei, judecătorul urmează să înlăture erorile de drept menționate, să țină cont de circumstanțele expuse, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

8. Conform art. art. 464¹ alin. (11) pct. 2), 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E:

Admite cererea de revizuire declarată de petiționarul Sobieski-Camerzan Gheorghe, desființează total încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 martie 2006, și dispune rejudecarea cauzei în Judecătoria Chișinău, de către un alt judecător de instrucție.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 18 decembrie 2018.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas